

Laikmetīgās mākslas telpas KURTUVE vidēja termiņa attīstības stratēģija (2025-2032)

Ievads

Laikmetīgās mākslas telpa KURTUVE (turpmāk šajā dokumentā – KURTUVE) ir Valmieras industriālā mantojuma transformācijas piemērs – bijusī katlu māja, kas tiek veidota par sociāli iekļaujošu un starpdisciplināru laikmetīgās kultūras telpu. Telpa tiek attīstīta kontekstā ar Valmieras novada attīstības plānošanas dokumentiem un balstīta ES kultūrpolitikas stratēģiskajā ietvarā “Kultūras kompass”, vienlaikus uzsverot Jaunā Eiropas Bauhaus¹ (turpmāk - NEB) vērtības – ilgtspēju, estētiku un iekļautību.

KURTUVE veidojusies kā daļa no Valmieras pieteikuma Eiropas kultūras galvaspilsētas (turpmāk - EKG) 2027 titula iegūšanai, atbilstoši pieteikumā izvirzītajām prioritātēm - **laikmetīga, starptautiska un līdzradoša** kultūra, kas paredz laikmetīgās kultūras plašu pieejamību un iedzīvotāju iesaisti šo procesu īstenošanā un veicināšanā. Līdzās EKG pieteikuma dokumentiem, Valmieras novada kultūras attīstības stratēģija 2024.-2030. gadam paredz plašāku un daudzveidīgāku kultūras piedāvājumu visām iedzīvotāju grupām, kā arī starptautisku atpazīstamību, uzsverot Valmieras kā mikrolielpilsētas (*micro-city*) lomu – lokāla, nacionāla un starptautiska mēroga dinamisku kultūras un radošo industriju centru.

Neilgi pēc EKG konkursa noslēguma, KURTUVE ar pašvaldības atbalstu un Kultūras ministrijas finansējumu tika pielāgota Valmieras teātra vajadzībām. Ēkai tika izstrādāts pārbūves projekts, izveidota teātra zāle un nepieciešamās palīgtelpas – šis industriālā mantojuma pielāgošanas projekts Latvijas Arhitektūras gada balvas 2023 konkursā nopelnīja starptautiskās žūrijas īpašo atzinību kā veiksmīgs arhitektūras process.

KURTUVES ēkas reģenerācija ļauj attīstīt industriālā mantojuma vērtībās un izmantošanas iespējās balstītu estētisku, uz cilvēku labklājību vērstu vidi. Tādējādi KURTUVE ir gan simbols, gan instruments lokālās identitātes saglabāšanai un jaunrades veicināšanai.

Stratēģijas sasaiste ar kultūrpolitikas dokumentiem²

- KURTUVES attīstības stratēģija (2025–2032) veidota ņemot vērā novada, Latvijas un Eiropas Savienības kultūrpolitikas plānošanas dokumentus, akcentējot pieejamību, sabiedrības līdzdalību, ilgtspēju un kopienas nozīmi kultūras procesos. Kultūrpolitikas pamatnostādnēs 2022.–2027. gadam “Kultūrvalsts” noteikts, ka kultūrai jābūt pieejamai ikvienam sabiedrības loceklim, neatkarīgi no dzīvesvietas, vecuma, izglītības vai ienākumiem. KURTUVE šo principu īsteno, attīstot laikmetīgās kultūras Vidzemes reģionā, nodrošinot satelītpasākumus Valmieras novada pagastos, kā arī radot telpu, kurā pieejamība un iekļaušana tiek aplūkota gan fiziskā, gan sociālā, gan finansiālā aspektā.
- Svarīgs akcents ir kopienu loma kultūras attīstībā. Pētījumi par kopienu mākslu Latvijā parāda, ka līdzdalības un kopienu mākslas projekti veicina sociālo saliedētību, mazina nevienlīdzību un stiprina vietējo iedzīvotāju identitāti. KURTUVE integrē šīs pieejas savā darbībā, attīstot dažādus kopienu

¹ “Jaunais Eiropas Bauhaus” ir stratēģiska radoša starpdisciplināra vides, ekonomikas un kultūras iniciatīva, kas savieno dizainu, ilgtspējību, pieejamību un investīcijas, lai sasniegtu Eiropas zaļā kursa mērķus. Vairāk informācijas: <https://www.km.gov.lv/lv/jaunais-eiropas-bauhaus>

² Detalizētu dokumentu sarakstu skat. sadaļā 1. pielikums

tikšanās formātus, brīvprātīgo iesaisti un īpaši veidotas programmas sociāli mazaizsargātām grupām. Tas saskan arī ar sociālā darba metodiskajām vadlīnijām kopienās, kas uzsver spēcīnāšanu, tīklošanos un kopienas noturības veidošanu. Tādējādi KURTUVE darbojas kā sociālās inovācijas platforma, savienojot kultūru ar kopienu attīstību.

- Valmieras novada kultūras attīstības stratēģija līdz 2030. gadam uzsver nepieciešamību stiprināt pilsētas kā reģionāla kultūras centra lomu un nodrošināt kultūras daudzveidību visā novada teritorijā. KURTUVE šo mērķi īsteno praksē, nodrošinot gan starptautiski atzītus notikumus Valmierā, gan mobilus pasākumus lauku teritorijās, vienlaikus palielinot novada starptautisko atpazīstamību.
- Valmieras 2027. Eiropas kultūras galvaspilsētas pieteikuma filozofija par “konversiju” jeb domāšanas un attieksmes maiņu pret laikmetīgās kultūras procesiem, tiek turpināta KURTUVES projektā, kur industriālā mantojuma būve tiek pārveidota par laikmetīgās kultūras telpu. Vienlaikus, tas sekmē Davosas deklarācijas principu ieviešanu praksē, paredzot, ka ikvienam ir tiesības uz kvalitatīvu kultūras vidi.

Jaunā Eiropas Bauhaus principi uzsver ilgtspējību, estētiku un iekļaušanu - KURTUVE šo trīs lielumus sintēzi ievieš praksē. Telpa ir veidota estētiski kvalitatīva un videi draudzīga, kultūras programmas sekmē apmeklētāju izpratnes par globāliem izaicinājumiem veidošanu un piedāvā par tiem reflektēt ar mākslas procesu starpniecību. Savukārt kopienu iesaiste nodrošina, ka telpa darbojas kā platforma kopradei un sabiedrības saliedētībai. Viss aprakstītais sekmē Valmieras novada Kultūras stratēģijas, Latvijas kultūrpolitikas mērķu sasniegšanu, reģionālās attīstības prioritāšu un Eiropas līmeņa nostādņu īstenošanu, kļūstot par paraugu tam, kā kultūras telpa var vienlaikus veidot starptautisku laikmetīgās kultūras centru, stiprināt vietējo sabiedrību un tajā darbojošās kopienas, nodrošināt pieejamību sociāli mazaizsargātām grupām.

Ilgtspēja un Jaunā Eiropas Bauhaus (NEB) principi

KURTUVES attīstība balstās Jaunā Eiropas Bauhaus pamatprincipos – ilgtspējā, estētikā un iekļautībā, kas arī saistīti ar Davosas deklarācijā paustajām nostādnēm par augstas kvalitātes būv kultūru un Latvijas kultūrpolitikas pamatnostādnēm, kas uzsver kultūras pieejamību, iekļaušanu un noturību. KURTUVE pozicionē sevi kā paraugu Vidzemes reģionā, demonstrējot, kā laikmetīgā kultūra var tikt radīta un attīstīta atbildīgi, skais ti un balstoties kopienas prioritātēs.

- Ilgtspēja kā pamats

KURTUVES kā telpas pamatuzstādījums sasaucas ar ilgtspējīgu praksi – telpa attīstās uz iepriekšējās industriālās telpas pamata, maksimāli izmantojot esošos resursus. Ēkas transformācijā tiek integrēti energoefektīvi risinājumi, materiālu atkārtota izmantošana un zema ietekme uz vidi, kā arī maksimāli nodrošināta vietējo resursu izmantošana - tādējādi stimulējot vietējo ekonomiku.

Saskaņā ar NEB kritērijiem, KURTUVE:

- saglabā un integrē industriālo kultūras mantojumu kā būtisku daļu no laikmetīgās kultūras procesa,
- izmanto vietas unikālās priekšrocības, izceļot industriālā mantojuma estētisko vērtību,
- popularizē videi draudzīgu domāšanu ar “zaļo pasākumu” principiem (ēkas apsaimniekošanai izmantojamo resursu efektīva izmantošana, atkritumu šķirošana, plastmasas samazināšana, vietējās produkcijas izmantošana),

- aktualizē ilgtspējīgus risinājumus, pieejas un tēmas mākslinieciskās programmas ietvarā, tādējādi veicinot sabiedrības izglīt ošanu par ilgtspējīgu dzīvesveidu.

Estētika kā kvalitātes un identitātes elements

NEB uzsver, ka ilgtspējai jāiet roku rokā ar estētisko kvalitāti: KURTUVES arhitektūra veidojas industriālā mantojuma un laikmetīgā dizaina risinājumu mijiedarbībā, kas rada vizuāli pievilcīgu un atpazīstamu piesaistes vietu lokālā, nacionālā un starptautiskā mērogā.

Atbilstoši NEB kritērijiem KURTUVE:

- izstrādā atšķirīgu, NEB principos balstītu dizaina identitāti, kas veido ēkas un telpu raksturu un publisko redzamību
- nodrošina harmonisku kultūrtelpas integrāciju Valmieras pilsētvidē
- piedāvā māksliniecisku programmu un veido telpu ne tikai kā vizuālu pieredzi, bet kopienai vajadzībās balstītu viesmīlīgu, pieejamu un emocionāli uzrunājošu vidi

Kopiena kā līdzradītāja

KURTUVE darbojas kā kopienas un sociālo inovāciju centrs, kur iedzīvotāji ir aktīvi programmas līdzradītāji, nevis pasīvi patērētāji. Programmu izveidē un norisē iesaistās plaša sabiedrība, t.sk. sociāli mazaizsargātas grupas. – bērni, jaunieši, seniori, cilvēki ar funkcionāliem traucējumiem, mazākumtautību pārstāvji un imigranti.

Pamatojoties uz NEB kritērijiem:

- KURTUVE nodrošina sabiedrības līdzdalību telpas un programmu izstrādē,
- attīsta pieejamības risinājumus, kas ļauj piedalīties ikvienam
- veicina sociālo saliedētību un solidaritāti ar starppaaudžu un starpkultūru sadarbībām,
- darbojas kā instruments nevienlīdzības mazināšanai un pilsoniskās līdzdalības stiprināšanai.

Ilgtspēja kā pārvaldības un partnerību princips

KURTUVE ilgtspēju integrē ne tikai telpā un programmās, bet arī pārvaldībā:

- attīsta partnerību tīklu ar citām Latvijas pašvaldībām, NVO sektoru un starptautiskām organizācijām
- nodrošina atbildīgu finanšu un resursu pārvaldību
- līdzsvaro māksliniecisko izcilību ar sabiedrības vajadzībām

1. Stratēģiskā nozīme

KURTUVE ir pirmā laikmetīgā kultūrtelpa Valmieras valstspilsētā, Valmieras novadā un bagātina Vidzemes reģionā pieejamo laikmetīgās kultūras norišu klāstu. Tā risina ilgstoši pastāvošu izaicinājumu – laikmetīgās kultūras koncentrēšanos galvaspilsētā, nodrošinot, ka augstvērtīgi kultūras notikumi kļūst pieejami arī reģionos.

Telpas nozīme izpaužas trīs līmeņos:

- Vietējais: stiprinot Valmieras novada kopienas, kultūrizglītības, profesionālās un amatiermākslas saikni ar laikmetīgajām norisēm.
- Nacionālais: veicinot laikmetīgās kultūras procesus un aktualizējot laikmetīgās kultūras norišu pieejamību Latvijas reģionos.
- Starptautiskais: pozicionējot Valmieru kā Jaunā Eiropas Bauhaus (NEB) un citu Eiropas Savienības kultūrpolitikas vērtību glabātāju, attīstītāju un popularizētāju, īstenojot sadarbības projektus ar partneriem no citām pasaules valstīm.

2. Atbildība un mērķis

KURTUVES attīstības stratēģija 2025.–2032. gadam paredz veidot pieejamu, ilgtspējīgu un sociāli iekļaujošu kultūras telpu, kas sniedz iespēju dažādām sabiedrības grupām iesaistīties laikmetīgās kultūras procesos un norisēs. KURTUVE funkcionē kā sabiedrības aktivizēšanas, saliedētības un radošuma katalizators, kas ilgtermiņā ļauj paaugstināt Valmieras novada un kopējo Latvijas kultūrvides kvalitāti, kā arī sekmē novada un valsts starptautisko atpazīstamību.

- **Misija, vīzija un vērtības**

Vīzija

KURTUVE ir starpdisciplināra laikmetīgās kultūras telpa, kas veicina un atbalsta māksliniecisko jaunradi, kultūras pieejamību, sabiedrības iekļaušanu un saliedētību reģionālā, nacionālā un starptautiskā līmenī.

Misija

Padarīt laikmetīgo kultūru pieejamu plašam sabiedrības lokam, īpaši bērniem un jauniešiem, senioriem, cilvēkiem ar ierobežotu piekļuvi kultūrai, kā arī cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, izmantojot koprades pieeju, māksliniecisko līdzdalību un partnerību tīklu.

Vērtības

- Pieejamība: fiziska, emocionāla, sociāla un finansiāla
- Starpdisciplināritāte: kultūra, arhitektūra, vide un izglītība kā vienots kopums
- Līdzdalība: kopradīšana (*co-creation*) mijiedarbojoties dažādām sabiedrības grupām
- Iekļaušana: ikviens ir aicināts un gaidīts un tiek atbalstīts
- Ilgtspēja: kultūrvides, cilvēku un resursu saglabāšana un atbildīga izmantošana

3. Stratēģiskie mērķi un uzdevumi (2025–2032)

I	STRATĒĢISKAIS MĒRĶIS	Veicināt laikmetīgās kultūras pieejamību Valmieras novadā un Vidzemes reģionā									
		Uzdevumi	Rādītāji	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
		1.1. Attīstīt regulāru dejas un teātra izrāžu, izstāžu, rezidenču un izglītības pasākumu ciklu KURTUVES telpās un ārpus tām.	Pasākumu skaits / gadā	6	7	10	10	10	15	15	15
		1.2. Veidot sadarbību ar novada izglītības iestāžu, bibliotēku un kultūras namu tīkliem, lai laikmetīgā māksla kļūtu par ikdienas pieredzi plašākām auditorijām.	Aktivitātēs iesaistīto dalībnieku skaits / gadā	40	50	50	100	500	500	700	700
II	STRATĒĢISKAIS MĒRĶIS	Stiprināt iekļaujošu kultūrvidi un mazināt kultūras pieejamības nevienlīdzību									
		Uzdevumi	Rādītāji	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
		2.1. Nodrošināt sociāli mazaizsargāto sabiedrības grupu (bērnu, jauniešu, senioru, cilvēku ar funkcionāliem traucējumiem,	Programmu skaits/gadā	1	2	3	3	4	4	4	4

		cilvēku no attālām novada teritorijām, mazākumtautību pārstāvju, imigrantu u.c.) jēgpilnu iesaisti kultūras programmu izveidē un īstenošanā.											
		2.2. Attīstīt aktivitātes bez dalības maksas (darbnīcas, kopienu pasākumi, atvērtās dienas) kā instrumentu sociālās nevienlīdzības mazināšanai.	Aktivitāšu skaits / gadā	5	5	5	5	7	7	7	7		
		2.3. Ieviest pieejamības risinājumus (subtitri, tulkojumi, fiziskās un digitālās vides pielāgojumi, transporta nodrošinājums) sociāli mazaizsargāto sabiedrības grupu labbūtības veicināšanai.	Eksperta izvērtējums / konsultāciju skaits gadā	1	2	2	2	2	2	2	2		
III	STRATĒGISKAIS MĒRĶIS	Attīstīt starpdisciplināru, eksperimentālu un starptautisku sadarbību											
		Uzdevumi	Rādītāji	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032		
		3.1. Iedibināt mākslinieku rezidenču programmu partnerībā ar citiem Latvijas reģioniem, Ziemeļvalstu–Baltijas reģionu un citām Eiropas valstīm.	Rezidentu skaits / gadā	2	3	4	5	6	6	6	6		
		3.2. Veidot starpdisciplinārus projektus, kas apvieno vizuālo mākslu, skatuves mākslu, arhitektūru, mūziku, dizainu u.c. kultūras žanus.	Projektu skaits / gadā	3	4	6	8	8	8	8	8		
		3.3. Aktīvi piedalīties Eiropas sadarbības tīklos (Trans Europe Halles, Culture Next u.c.), kā	Piesaistītais finansējuma	5	10	10	15	15	20	20	20		

		arī lokālos, nacionālos un starptautiskos projektu konkursos (VKKF, Creative Europe, Interreg u.c.), stiprinot KURTUVES starptautisko dimensiju.	apjoms tūkst. EUR / gadā									
		3.4. Nodrošināt līdzdalību starptautiskos kultūras sadarbības projektos.	Aktīvo projektu skaits/gadā	2	2	2	2	2	2	2	2	2
IV	STRATĒGISKAIS MĒRĶIS	Veidot līdzdalīgu pārvaldību un vietējo iedzīvotāju un kopienu iesaisti										
		Uzdevumi	Rādītāji	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	
		4.1. Izveidot līdzdalības platformu (sabiedriskās apspriedes, kopienu tikšanās un domrades), lai dažādu kopienu pārstāvji varētu līdzdarboties KURTUVES attīstības virzienu un ikgadējo darbības programmu izveidē un ieviešanā.	Notikumu skaits/gadā	1	1	2	3	3	3	3	3	3
		4.2. Attīstīt KURTUVES brīvprātīgo kustību (aktīvie iedzīvotāji, studenti, novada NVO pārstāvji) Valmieras novadā	Kopējais laika apjoms/ h mēnesī	10	20	20	30	30	40	40	40	40
		4.3. Veidot un uzturēt partnerības ar Valmieras novada tradicionālās kultūras, izglītības un sociālajām institūcijām, kā arī ar NVO.	Aktīvo projektu skaits/ gadā	2	2	3	4	5	5	5	5	5
V	STRATĒGISKAIS MĒRĶIS	Nodrošināt KURTUVES vides un sociālo ilgtspēju										

		Uzdevumi	Rādītāji	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
		5.1. Ievērojot Davosas deklarācijas un Jaunā Eiropas Bauhaus principus, saglabāt un integrēt KURTUVES industriālā mantojuma kontekstu Valmieras novada un Vidzemes reģiona kultūrtelpā.	Konsultācijas ar telpas arhitektiem / programmas veidotājiem / gadā	2	2	2	2	2	2	2	2
		5.2. Attīstīt videi draudzīgu pasākumu organizēšanas praksi (atkritumu samazināšana, energoefektivitāte, vietējo resursu izmantošana).	Pasākumu skaits / gadā	6	7	10	10	10	15	15	15
		5.3. Popularizēt ilgtspējīgu resursu izmantošanu. Veicināt izpratni par ilgtspējību ekonomiskā, sociālā un kultūras kontekstā., izmantojot radošās prakses un procesus, kā arī izglītības programmas.	Pasākumu skaits / gadā	2	2	2	3	3	4	4	4

4. Prioritātes un tematiskie virzieni

KURTUVES darbība 2025.–2032. gada periodā tiek īstenota atbilstoši **piecām prioritātēm**, kas atspoguļo misiju – padarīt laikmetīgo kultūru pieejamu un iekļaujošu, izmantojot koprades pieeju un partnerību tīklu. Katrai prioritātei ir noteikti tematiskie virzieni.

4.1. Laikmetīgās kultūras pieejamība Valmieras novada teritorijā

Pamatojums: Valmieras novada kultūras stratēģija uzsver nepieciešamību līdzsvarot kultūras pieejamību novada centrā un lauku teritorijās, mazinot atšķirības starp valstpilsētu un attālo novada pagastu kultūras dzīvi.

Tematiskie virzieni:

- Ilgtermiņa procesā balstītu laikmetīgo norišu programmu īstenošana (piem. rezidenču programmas) un izbraukuma pasākumi attālākajās novada teritorijās.

- Partnerības ar bibliotēku, kultūras namu un izglītības iestāžu tīkliem, lai nodrošinātu plašas auditorijas iesaisti laikmetīgās kultūras procesos
- Starpnozaru un starpsektoru pieejas izmantošana laikmetīgās kultūras piedāvājuma paplašināšanai (sadarbībā ar uzņēmējdarbības, vides, sociālā sektora institūcijām)

4.2. Radošā izglītība un starppaaudžu sadarbība.

Pamatojums: Valmieras EKG pieteikuma dokumentos uzsvēta jauniešu loma kā radošās nākotnes veidotājiem, savukārt Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2022–2027 “Kultūrvalsts” un kopienu mākslas pētījumi uzsver, ka starppaaudžu sadarbība veicina sabiedrības saliedētību un zināšanu nodošanu.

Tematiskie virzieni:

- Sadarbība ar Valmieras novada izglītības iestādēm, Vidzemes augstskolu un senioru organizācijām (radošās darbnīcas, vasaras skolas, neformālās izglītības pasākumi un kopprojekti), kuros iesaistās dažādu paaudžu pārstāvji.
- Vairāku paaudžu rezidences un izglītības programmas, kurās kopienas iedzīvotāji līdzdarbojas un sadarbojas ar dažādu kultūras nozaru profesionāļiem, izmantojot kopprades pieeju.
- Radošā mentoringa programmas, kas nodrošina senioru zināšanu un pieredzes nodošanu jaunākajām paaudzēm, vienlaikus veicinot savstarpēju tīklošanos, jaunas partnerības un draudzības.

4.3. Pieejamība un iekļaušana.

Pamatojums: Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2022–2027 “Kultūrvalsts” uzsver sabiedrībai pieejama kultūras piedāvājuma nodrošināšanu.

Tematiskie virzieni:

- Pasākumi bērniem un jauniešiem, t.sk. izglītības iestādēs un novada publiskajā ārtelpā (sadarbībā ar dažādu kultūras žanru pārstāvjiem)
- Programmas senioriem (radošās darbnīcas, deju nodarbības, stāstnieku vakari un citas aktivitātes, t.sk. novada bibliotēkās).
- Pieejamības risinājumi cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem (tulkojumi, subtitri, infrastruktūras pielāgojumi).
- Kultūras norises ar mērķi veicināt mazākumtautību un imigrantu sadarbību un iesaisti vietējā sabiedrībā.
- Demokrātisku ieejas maksas politiku, t.sk. atlaižu nodrošināšanu sociāli mazaizsargātajām iedzīvotāju grupām

4.4. Starpdisciplinārs kultūras process un starptautiskā sadarbība.

Pamatojums: NEB un Davosas deklarācija uzsver ilgtspējīgas un estētiski augstvērtīgas kultūrvides radīšanu caur mākslas un arhitektūras sintēzi. Viens no KURTUVES ilgtermiņa mērķiem paredz nacionāla līmeņa laikmetīgās kultūras telpas izveidi un tās starptautisko rezonansi.

Tematiskie virzieni:

- Starpdisciplināri projekti, kas apvieno vizuālo mākslu, arhitektūru, mūziku, dizainu un tehnoloģijas.
- Starptautiska mākslinieku rezidenču programma.
- Sadarbība ar nacionāla un starptautiska mēroga kultūras organizācijām augstvērtīgu kultūras norišu izveidē un īstenošanā.
- Ikgadēju festivālu un starptautisku izstāžu rīkošana KURTUVĒ un Valmieras novadā.

4.5. Ilgtspējas principos balstīta kultūras procesu nodrošināšana

Pamatojums: Jaunais Eiropas Bauhaus izvirza ilgtspēju kā vienu no trim pamatvērtībām, savienojot estētiku ar vides atbildību.

Tematiskie virzieni:

- Videi draudzīgu pasākumu organizēšana (energoefektivitātes nodrošinājums, depozītsistēmas ieviešana u.c.).
- Industriālā mantojuma saglabāšana un pielāgošana kultūras vajadzībām.
- Radošās iniciatīvas un projekti, kas skar klimata pārmaiņas, ekoloģiju un indivīdu un kopienu līdzdalību vides saglabāšanā.
- Ilgtspējīga kultūras procesa nodrošināšana.

5. Mērķauditorijas un to iekļaušana

Mērķauditorija	Izaicinājumi un vajadzības	Atbilstošie pasākumi
Bērni	Ierobežotas iespējas iepazīt laikmetīgo mākslu agrā vecumā, nepieciešamas rotaļās balstītas aktivitātes, iekļaujošs saturs un vecāku līdzdalība.	<ul style="list-style-type: none"> • Radošās darbnīcas bērniem sadarbībā ar māksliniekiem un pedagogiem (zīmēšana, gleznošana, skaņu un kustību rotaļas u.c. aktivitātes). • Rotaļās balstītas norises, kā arī vides dizaina risinājumi KURTUVĒ, Valmieras novada bibliotēkās, kultūras centros un publiskajā ārtelpā. • Aktivitātes ģimenēm, kurās bērni piedalās kopā ar vecākiem vai vecvecākiem, tā stiprinot savstarpējo saikni.
Jaunieši	Ierobežotas iespējas iepazīt un praktizēt laikmetīgo kultūru ārpus galvaspilsētas, nepieciešama radošā izglītība un neformālās aktivitātes.	<ul style="list-style-type: none"> • Radošās darbnīcas sadarbībā ar rezidējošiem māksliniekiem KURTUVĒ, kā arī Valmieras novada bibliotēkās, kultūras centros un publiskajā ārtelpā. • Rezinēncu un neformālās izglītības programmas jauniešiem (vasaras skolas, nometnes). • Starpdisciplināra mākslas procesa nodrošināšana (dabas izpēte + skaņu māksla, rotaļas + skatuves māksla, izstādes ar dažādu mākslas mediju klātbūtni)
Seniori	Ierobežota mobilitāte, sociālā izolācija, vēlme uzturēt aktīvu dzīvesveidu, būt informētiem par kultūru un iesaistīties norisēs.	<ul style="list-style-type: none"> • Pielāgotas laikmetīgās kultūras programmas un norises senioriem dienas laikā. • Stāstnieku kopienas aktivizēšanās un citi atmiņu saglabāšanā un restaurēšanā balstīti projekti. • Starppaaudžu radošās norises kopā ar bērniem un jauniešiem (zināšanu pārnese). • Transporta nodrošinājums uz-no pasākumiem.
Personas ar funkcionāliem traucējumiem	Fiziskās vides pieejamības ierobežojumi, nepieciešami alternatīvi komunikācijas kanāli.	<ul style="list-style-type: none"> • Universālā dizaina principu pielietojums un vides pielāgojumi. • Pasākumi tiek nodrošināti ar subtitriem, surdotulktojumu, audiogidu. Mājaslapas (www.kurtuve.com) pielāgošana.

Mērķauditorija	Izaicinājumi un vajadzības	Atbilstošie pasākumi
		<ul style="list-style-type: none"> • Mērķauditorijai atbilstoša kultūras pakalpojuma nodrošinājums (piem. terapijas praksēs balstītas norises, kas stiprina kognitīvās un fiziskās funkcijas) • Radošo industriju un kultūras NVO ciešāka un daudzveidīgāka iesaiste kultūras norišu organizēšanā (materiālu sagatavošana un izmantošana, pakalpojumu nodrošinājums). • Sadarbība ar NVO un institūcijām, kas pārstāv cilvēkus ar funkcionāliem traucējumiem (sociālo pakalpojumu centri, skolas, slimnīcas, pansionāti u.c.) laikmetīgās mākslas norišu īstenošanā.
Iedzīvotāji no attālajām novada teritorijām	Grūti sasniedzama kultūras pieejamība ārpus pilsētas centra, ierobežota vide ar nelielu laikmetīgās kultūras piedāvājumu.	<ul style="list-style-type: none"> • Mobilie kultūras notikumi visā Valmieras novada teritorijā (pārvietojami objekti, instalācijas, norisei nepieciešamie rekvizīti). Sadarbība ar Valmieras novada kultūras namiem un bibliotēkām kā satelītpunktiem cilvēku efektīvai sasniegšanai. • Izbraukuma veida laikmetīgā kultūras procesa norišu nodrošināšana (izrādes, izstādes, kino vakari). • Transporta nodrošinājums uz-no pasākumiem.
Mazākumtautības un imigranti	Zema atsaucība un vēlme piedalīties novada kultūras dzīvē, valodas barjera.	<ul style="list-style-type: none"> • Starpkultūru pasākumi ar iesaistīto mākslinieku un kopienu mijiedarbību un līdzdalību (kopienas izrādes, performances u.c. kopienai saistoša kultūras satura nodrošinājums). • Informācijas nodrošināšana vairākās valodās, valodu apguves elementu integrācija kultūras norisēs. • Kopīgi mākslas projekti, kas balstās uz dažādu kultūru stāstiem un to mijiedarbību.
Plaša sabiedrība	Nepietiekama izpratne par laikmetīgo kultūru, nepietiekama atsauksmēs uz Valmieras novada iedzīvotāju vēlmēm, nepietiekama sasaiste ar tradicionālās mākslas norisēm.	<ul style="list-style-type: none"> • Nodrošināta KURTUVES telpas un laikmetīgās kultūras piedāvājuma ikdienas pieejamība un regularitāte (koprades telpa, pasākumu vizuālā un saturiskā pieejamība). • Dažādu sabiedrības kopienu satikšanās un mijiedarbība brīvā, radošā atmosfērā. • Bezmaksas pasākumi publiskajā ārtelpā (interaktīvi, mērķgrupu vajadzībās balstīti vides objekti, iesaistošas norises, laikmetīgu kultūras pasākumu nodrošinājums). • Sociālo tīklu kampaņas un izglītojoši materiāli par laikmetīgo kultūru.

Iesaistot mērķa grupas atbilstoši definētajiem pasākumiem tiek veicināta sociālo prasmju attīstība un līdzdalība sabiedriskajos procesos, radot iespējas dažādu vecuma, sociālo un kultūras grupu pārstāvjiem aktīvi iesaistīties laikmetīgās kultūras norisēs. Tās stiprina starppaaudžu un starpkultūru sadarbību, kā arī veicina saikni ar plašāku kopienu, tādējādi paplašinot kultūras pieejamību un radot kopīgu piederības sajūtu. Piedāvātie risinājumi veicina gan garīgo, gan fizisko labklājību, nodrošinot izglītojošas un iekļaujošas pieredzes. Atbilstošie pasākumi pozitīvi ietekmē ne tikai konkrētās mērķa grupas, bet arī plašāku sabiedrību, uzlabojot katras iedzīvotāju kopienas labbūtību un sociālo saliedētību.

6. Darbības virzieni un programmas

KURTUVES attīstības stratēģija 2025–2032 balstīta divos savstarpēji papildinošos darbības virzienos, caur starpdisciplināru un starpsektoru sadarbību un visu sabiedrības grupu iekļaušanu, radot pamatu laikmetīgās kultūras atzišanai, pieņemšanai un plašai pieejamībai Valmieras novadā un Vidzemes reģionā.

6.1. Iedzīvotāju izpratnes par laikmetīgo kultūru veidošana, izglītības līmeņa paaugstināšana

Mērķis: veicināt sabiedrības izpratni par laikmetīgo mākslu un nodrošināt radošo industriju pieejamību Vidzemes reģionā.

Programmas:

- Bērnu un jauniešu darbnīcas – integrētas mācību programmas sadarbībā ar izglītības iestādēm.
- “Jaunie kuratori” un jauniešu rezidences – apmācības un prakses iespējas jaunajiem talantiem.
- Publiskās lekcijas, diskusijas un vasaras skolas – laikmetīgās kultūras pieejamībai un kultūrpolitikas diskursa veidošanai un uzturēšanai plašākā sabiedrībā.

6.2. Reģionālā sasniedzamība un starpdisciplinārā sadarbība

Mērķis: nodrošināt, ka laikmetīgās kultūras notikumi sasniedz arī attālākās novada teritorijas un veidojas starpdisciplināri starptautiski projekti.

Programmas:

1. Mobilās izstādes un satelītpasākumi – kultūras aktivitāšu izvietošana pagastos, bibliotēkās un kultūras namos.
2. Nacionālas un starptautiskas mākslinieku rezidences – Latvijas reģionu, Baltijas–Ziemeļvalstu un Eiropas sadarbības projekti.
3. Starpdisciplināri projekti – vizuālās mākslas, arhitektūras, mūzikas, dizaina un tehnoloģiju sinerģija.
4. Festivāli un simpoziji – regulāri starptautiski un starpdisciplināri notikumi Valmierā.
5. Radošo industriju virzīti kultūras pasākumi

7. Pārvaldības modelis un kopienas iesaistes mehānismi

KURTUVE darbojas kā atvērta un līdzdalīga kultūrtelpa, kur pārvaldības process balstīts caurspīdīgumā, partnerībās un kopienas iesaistē.

Organizācijas darbību nosaka:

- Caurspīdīgums: atklāti lēmumu pieņemšanas procesi, regulāra atskaitīšanās sabiedrībai un partneriem.
- Līdzdalība: vietējo kopienu, mākslinieku un partneru iesaiste stratēģijas un programmu plānošanā un ieviešanā.
- Atvērtība: sadarbība ar plašu partneru loku – no pašvaldībām līdz starptautiskām organizācijām.
- Atbildība: ilgspējīga finanšu un resursu pārvaldība, kas nodrošina ilgtermiņa stabilitāti.

Kopienas iesaistes mehānismi:

Atbilstoši metodiskajām vadlīnijām sociālajam darbam kopienā, iedzīvotāju līdzdalība un iesaiste tiek nodrošināta vairākos līmeņos:

- Kopienas forumi un apspriedes: regulāras diskusijas par programmām un attīstības virzieniem.
- Brīvprātīgo kustība: iesaiste pasākumu norisē, komunikācijā un praktiskajā atbalstā.
- Līdzdalības platforma tiešsaistē – digitāls rīks, kas ļauj iedzīvotājiem ierosināt idejas un balsot par iniciatīvām.

8. Rādītāji un novērtēšana

KURTUVES attīstības stratēģijas īstenošana (2025–2032) tiks vērtēta, izmantojot kvalitatīvus un kvantitatīvus indikatorus, kas parāda ietekmi uz sabiedrību, kopienām un kultūras vidi.

Nr.p.k.	Rādītāji	Indikators			Veids (kvalitatīvs/ kvantitatīvs)	Metode (piem. aptaujas, atsauksmes, fokusa grupas, intervijas, kvantitatīvs apjoms (%, EUR) u.c.
		2025	2029	2032		
1. Kultūras pieejamības un izpratnes rādītāji						

1.1	Pozitīvs mērķauditoriju vērtējums par laikmetīgās kultūras pakalpojumu kvalitāti KURTUVĒ	70%	75%	75%	Kvantitatīvs / Kvalitatīvs	% (aptaujas, intervijas ar mērķa grupām (bērni, jaunieši, seniori, personas ar funkcionāliem traucējumiem, mazākumtautības, imigranti, personas no attālām Valmieras novada teritorijām)
1.2.	Izglītības iestāžu vērtējums par KURTUVES kā institūcijas ieguldījumu kultūrizglītībā un jaunrades prasmju attīstībā.	70%	75%	75%	Kvantitatīvs / Kvalitatīvs	% (aptaujas, intervijas ar izglītības iestādēm)
1.3.	KURTUVĒ un Valmieras novadā organizēto laikmetīgās kultūras pasākumu skaits	6	10	15	Kvantitatīvs	Pasākumu skaits (gadā)
1.4.	Laikmetīgo kultūras programmu norišu aktivitātēs iesaistīto dalībnieku skaits (KURTUVĒ un Valmieras novadā)	150	500	700	Kvantitatīvs	Dalībnieku skaits (gadā)
2. Iekļaušanas un līdzdalības rādītāji						
2.1.	Valmieras novada iedzīvotāju ideju iekļaušana kultūras programmā sadarbībā ar laikmetīgās mākslas institūcijām un NVO	3	6	6	Kvantitatīvs	Aktivitāšu skaits
2.2.	Kultūras programmā iesaistīto brīvprātīgo ieguldītais laiks	10	30	40	Kvantitatīvs	Kopējais laika apjoms/ h mēnesī
3. Programmas kvalitātes un starptautiskās sadarbības rādītāji						

3.1.	Nacionāla un starptautiska mēroga māksliniecisku sadarbību skaits	3	8	8	Kvantitatīvs	Sadarbību skaits (gadā)
3.2.	Ar laikmetīgās kultūras procesiem saistītās nacionālās, starptautiskās nominācijas un balvas	1	2	3	Kvantitatīvs/kvalitatīvs	Apbalvojumu un nomināciju skaits (vidēji gadā 2025.-2032. periodā)
4. Kopienas un sabiedrības ietekmes rādītāji						
4.1.	Iedzīvotāju īpatsvars, kuri apmeklē laikmetīgās kultūras pasākumus KURTUVĒ un Valmieras novadā (vismaz vienu reizi gadā)	30%	45%	50%	Kvalitatīvs	% (no kopējā Valmieras novada iedzīvotāju skaita) (biēšu skaits, apmeklētāju uzskaitē)
4.2.	Pozitīvas kultūras procesos iesaistīto dalībnieku atsauksmes par to, kā KURTUVĒ ietekmējusi viņu dzīves kvalitāti, radošās prasmes vai sociālās saiknes	-	50%	75%	Kvalitatīvs	% no kopējā programmas dalībnieku skaita (aptauju rezultāti)
5. Ilgtspējas un NEB principu rādītāji						
5.1.	Vides ekspertu un auditoriju atsauksmes par videi draudzīgu praksi (ilgtspējīgi procesi un pasākumi, resursu izmantošana, telpas un programmas atbilstība NEB principiem).	1	2	2	Kvalitatīvi	Pozitīvs pieejamības un NEB ekspertu vērtējums (gadā)

9. Novērtēšanas process

KURTUVES rādītāju novērtējumā tiek izmantota strukturēta pieeja:

- KURTUVES pamatdarbības publiskie statistikas rādītāji (kvantitatīvie rādītāji)
- kvalitatīvās intervijas ar dalībniekiem un partneriem
- regulāras fokusgrupas ar kopienu pārstāvjiem
- kritiķu, ekspertu un mākslinieku atsauksmes
- sabiedrības atsauksmes, ko apkopo programmā iesaistītie sadarbības partneri, darbinieki un brīvprātīgo tīkla pārstāvji

Novērtējuma rezultāti tiek publiski atspoguļoti, nodrošinot caurspīdīgumu un iespēju koriģēt stratēģiju atbilstoši sabiedrības vajadzībām. Snieguma rādītāji tiks novērtēti galvenokārt kvantitatīvā izteiksmē, iespēju robežās iekļaujot kvalitatīvos rādītājus, kuros vērtība ne vienmēr korelē ar kvantitāti.

Atsauces uz kultūrpolitikas plānošanas dokumentiem:

- Valmieras novada attīstības plānošanas dokumenti <https://www.valmierasnovads.lv/dokumenti/valmieras-novada-attistibas-planosanas-dokumenti/>
- Valmieras novada kultūras attīstības stratēģija 2024.–2030.gadam https://www.valmierasnovads.lv/content/uploads/2024/11/Pielikums_Valmieras-novada-kulturas-attistibas-strategija.pdf
- Valmieras novada pieteikums Eiropas kultūras galvaspilsētas konkursam, 1.kārtas pieteikums 2021. gadā, 2.kārtas pieteikums 2022. gadā <https://www.valmierasnovads.lv/novads/kultura/dinamiska-pilseta/>
- Kultūras patēriņa un līdzdalības ietekmes pētījums “Kultūras aktivitātes barometrs 2024” <https://www.km.gov.lv/lv/media/50858/download?attachment>
- Pētījums par kultūras infrastruktūras un pakalpojumu pieļūstamību Latvijā <https://www.km.gov.lv/lv/media/42051/download?attachment>
- Pieļūstamības vadlīnijas kultūras organizācijām un pasākumu rīkotājiem <https://www.km.gov.lv/lv/media/42060/download?attachment>
- Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2022.-2027. gadam „Kultūrvalsts” <https://www.km.gov.lv/lv/kulturpolitikas-planosanas-dokumenti>
- ES stratēģiskā ietvara prioritātes kultūrai “Kultūras kompass” <https://culture.ec.europa.eu/policies/culture-compass-for-europe>
- 2018. gada Davosas deklarācija https://www.km.gov.lv/sites/km/files/media_file/davos-context-document-lv_1.pdf
- Biedrības “Culture Lab” pētījums “Līdzdalības māksla” (Kopienas mākslas iniciatīvas vietējo kopienu stiprināšanai. Labās prakses piemēri Latvijā. 2020.gads) <https://culturelab.com/wp-content/uploads/2020/12/petijums-kopienas-makslas-iniciativas-kopienas-stiprinasanai.pdf>
- Jaunā Eiropas Bauhaus principu vadlīnijas: https://new-european-bauhaus.europa.eu/index_en?prefLang=lv
- Metodiskais materiāls sociālajam darbam kopienā (Labklājības ministrija, 2023.gads) <https://www.lm.gov.lv/lv/media/24606/download?attachment>